

LV

LV

LV



EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 15.12.2010
COM(2010) 743 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Eiropas e-pārvaldes rīcības plāns 2011.–2015. gadam
IKT izmantošana viedas, noturīgas un novatoriskas pārvaldes veicināšanā**

SEC(2010) 1539 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Eiropas e-pārvaldes rīcības plāns 2011.–2015. gadam IKT izmantošana viedas, noturīgas un novatoriskas pārvaldes veicināšanā

Digitālā programma Eiropai¹ nosaka e-pārvaldi plašā pasākumu kopumā, kuru mērķis ir visā Eiropā izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) priekšrocības. Laikā, kad publiskā sektora līdzekļi ir ļoti ierobežoti, IKT var tam palīdzēt izstrādāt inovatīvus veidus savu pakalpojumu sniegšanai pilsoņiem, liekot lietā efektivitāti un samazinot izmaksas.

Pirmā Eiropas e-pārvaldes rīcības plāna² īstenošanas gaitā valdības visās dalībvalstīs ir apmainījušās ar labu praksi, un rezultātā tapuši vairāki liela mēroga izmēģinājuma projekti, kas izstrādā konkrētus risinājumus pārrobežu elektroniskās pārvaldības pakalpojumu izplatīšanai³. Tiešsaistes praktiķu kopiena⁴, kas izveidota 2002. gadā, ir devusi pamatu 80 000 dalībnieku diskusijai par novatorisku risinājumu potenciālu tādās jomās kā e-pārvalde, veselības aprūpes pakalpojumi un iekļautība. Panākumi ir arī publiskā sektora informācijas atkallietošanā⁵, un ir izstrādāta elektroniskā publiskā iepirkuma platforma, kas ļauj uzņēmumiem visā Eiropā savus pakalpojumus piedāvāt valdībām ārpus savas mītnes zemes⁶. Sāk rasties ES mēroga elektroniskās identifikācijas sistēmas, kas ļaus cilvēkiem elektroniski piekļūt publiskajiem pakalpojumiem visā ES⁷.

Tādu novatorisku tehnoloģiju kā sociālie tīkli pieejamība ir paaugstinājusi pilsoņu prasības attiecībā uz dažādu tiešsaistē piekļūstamo pakalpojumu sniedzēju spēju reaģēt. Tomēr pārrobežu e-pārvaldes pakalpojumu ir maz, un pat tad, ja e-pārvaldes pakalpojumi tiek piedāvāti, vairums ES pilsoņu tos lieto negribīgi⁸. Pavisam skaidrs, ka ir jāvirzās uz atklātāku tiešsaistes pakalpojumu projektēšanas, ražošanas un piegādes modeli, izmantojot iespēju, ko piedāvā pilsoņu, uzņēmēju un pilsoniskās sabiedrības sadarbība. Jaunu tehnoloģiju, atklātu specifikāciju, novatorisku arhitektūru un publiskā sektora informācijas pieejamības apvienojums var ar mazākiem resursiem radīt lielāku vērtību pilsoņiem.

Tādēļ Komisija ceļ priekšā otru e-pārvaldes rīcības plānu, kura mērķis ir realizēt vērienīgās ieceres, kas ietvertas 5. ministru e-pārvaldes konferences deklarācijā („Malmes Deklarācijā”⁹), ko atbalstīja arī nozare¹⁰ un pilsoņu komisija¹¹.

¹ COM(2010) 245.

² 2006. gada e-pārvaldes rīcības plāns, COM 2006/173, 25.4.2006.

³ CIP IKT PAP:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/implementation/ict_psp/index_en.htm

⁴ <http://www.epractice.eu/>.

⁵ Direktīva 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkallizmantošanu, 17.11.2003., OV L 345, 31.12.2003., 90.–96. lpp.

⁶ <http://www.peppol.eu>

⁷ <http://www.eid-stork.eu>

⁸ 2010. gada Ziņojums par Eiropas konkurētspēju digitālajā jomā, 88. lpp.

⁹ Sk. http://intra.infso.cec.eu.int/C4/docs/main%20page/european_competitiveness_report_2010.pdf

No 2015. gada Eiropas valstu pārvaldes iestādes „raksturo to atklātums, elastība un pretimnākšana attiecībās ar pilsoņiem un uzņēmumiem. Tās izmantos e-pārvaldi, lai celtu savas darbības efektivitāti un rezultativitāti un pastāvīgi uzlabotu publiskos pakalpojumus, rūpējoties par lietotāju atšķirīgajām vajadzībām un maksimizējot publiskās varas vērtību, tādējādi atbalstot Eiropas pāreju uz vadošu zināšanās balstītu tautsaimniecību.” Sk. <http://www.egov2009.se/wp-content/uploads/Ministerial->

Saskaņā ar šīm vērienīgajām iecerēm no 2015. gada Eiropas valstu pārvaldes iestādes „raksturos to atklātums, elastība un pretimnākšana attiecībās ar pilsoņiem un uzņēmumiem. Tās izmantos e-pārvaldi, lai celtu savas darbības efektivitāti un rezultativitāti un pastāvīgi uzlabotu publiskos pakalpojumus, rūpējoties par lietotāju atšķirīgajām vajadzībām un maksimizējot publiskās varas vērtību, tādējādi atbalstot Eiropas pāreju uz vadošu zināšanās balstītu tautsaimniecību.”

Malmes Deklarācijā noteiktas 4 Eiropas valstu pārvaldes iestāžu politiskās prioritātes tuvākajiem 5 gadiem:

- pilsoņiem un uzņēmumiem iespējas dod e-pārvaldes pakalpojumi, kas projektēti pēc lietotāju vajadzībām un izstrādāti sadarbībā ar trešām personām, kā arī plašāka piekļuve publiskajai informācijai, pastiprināta pārredzamība un efektīvi līdzekļi ieinteresēto aprindu iesaistīšanai politikas procesā,
- mobilitāti vienotajā tirgū pastiprina e-pārvaldes pakalpojumi uzņēmuma izveidei un vadīšanai un studijām, darbam, dzīvošanai un aiziešanai pensijā jebkurā vietā Eiropas Savienībā,
- efektivitātei un rezultativitātei paver ceļu nepārtraukti centieni izmantot e-pārvaldi, lai samazinātu administratīvo slogu, uzlabotu organizatoriskos procesus un veicinātu noturīgu zema oglekļa satura ekonomiku,
- politikas prioritātes īstenošanu dara iespējamu piemērotu galveno veicinošo faktoru radīšana un vajadzīgo tiesisko un tehnisko priekšnoteikumu izveide.

Valdībām ir jānodrošina publisko pakalpojumu uzlabošana, tērējot mazāk resursu. Visas minētās politiskās prioritātes darbojas šā mērķa labā, kā arī sniedz jaunus un labākus veidus sadarbībai ar pilsoņiem. Tādu novatorisku tehnoloģiju kā „uz pakalpojumiem orientētas arhitektūras” (SOA) vai pakalpojumu „mākoņu” parādīšanās kopā ar atklātākām specifikācijām, kas ļauj nodrošināt plašāku koplietošanu, atkallietošanu un sadarbību, nostiprina IKT spēju izšķirīgi ietekmēt šos efektivitātes meklējumus publiskajā sektorā.

Šis rīcības plāns, kas ietilpst Komisijas mēroga centienos Eiropas Savienībā veicināt viedu, noturīgu un iekļaujošu tautsaimniecību, kā izklāstīts stratēģijā „Eiropa 2020”¹², veicina divu galveno Digitālās programmas Eiropai mērķu sasniegšanu, proti:

- no 2015. gada tiešsaistē būs pieejami daudzi galvenie pārrobežu pakalpojumi, kas ļaus uzņēmējiem atvērt uzņēmumu un veikt uzņēmējdarbību jebkurā Eiropas vietā neatkarīgi no sākotnējās vietas un ļaut pilsoņiem mācīties, strādāt, dzīvot un pensionēties jebkurā Eiropas Savienības vietā.

Declaration-on-eGovernment.pdf. Šis pasākums ir noteikts „Digitālajā programmā Eiropai” un balstās uz veikumu iepriekšējās reizi divos gados notikušajās ministru sanāksmēs 2001. gadā Briselē, 2003. gadā Komo, 2005. gadā Mančestrā un 2007. gadā Lisabonā. Sk. http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/library/index_en.htm. Tajā iekļauta arī kandidātvalstu un EBTA valstu apņemšanās.

¹⁰ *DigitalEurope* deklarācija, sk. http://www.digitaleurope.org/index.php?id=1068&id_article=390

¹¹ Atklāta deklarācija par publiskajiem pakalpojumiem 2.0, <http://eups20.wordpress.com/the-open-declaration>.

¹² COM(2010) 2020.

- līdz 2015. gadam 50 % ES pilsoņu būs izmantojuši e-pārvaldes pakalpojumus.

Tā kā e-pārvaldes pakalpojumi ir ļoti nozīmīgi arī uzņēmumiem, rīcības plānā ir mērķis panākt, ka līdz 2015. gadam 80 % uzņēmumu būs izmantojuši e-pārvaldi.

1. RĪCĪBAS PLĀNA DARBĪBAS JOMA

Šā rīcības plāna mērķis ir maksimizēt valstu un Eiropas līmeņa politikas instrumentu savstarpējo papildināmību. Tas atbalsta pāreju no pašreizējās e-pārvaldes uz jaunas paaudzes e-pārvaldes pakalpojumiem pašvaldību, reģionu, valstu un Eiropas līmenī, kas būs atklāti, elastīgi, viengabalaini, veicinās sadarbību un vairo pilsoņu un uzņēmumu iespējas.

Ir spēcīgi politiski un saimnieciski iemesli atbalstīt Eiropas sadarbību e-pārvaldes izveidē. Vienota rīcība e-pārvaldes lietās var palīdzēt pārvarēt pašreizējo saimniecisko krīzi, efektīvāk izmantojot publiskos resursus un samazinot publiskos izdevumus. E-pārvaldes pakalpojumus var izstrādāt ekonomiskāk, koordinējot un saplūdinot publiskos un privātos resursus.

Ņemot vērā valstu valdību nozīmi šā rīcības plāna īstenošanā, Eiropas Komisijas galvenais pienākums ir uzlabot apstākļus tādu pārrobežu e-pārvaldes pakalpojumu izstrādei, ko sniedz pilsoņiem un uzņēmumiem neatkarīgi no to izcelsmes valsts. Te ietilpst tādu priekšnoteikumu kā sadarbība, e-paraksti un e-identifikācija izveide. Šie pakalpojumi stiprina iekšējo tirgu un papildina ES tiesību aktus un to efektivitāti¹³ vairākās sfērās, kur IKT var uzlabot pakalpojumu sniegšanu, kā iepirkums, tieslietas, veselības aprūpe, vide, mobilitāte un sociālā drošība, un ar IKT rīkiem atbalsta pilsoņu iniciatīvu¹⁴ īstenošanu. Komisijas mērķis būs vadīt ar paraugu.

2. PRIORITĀTES UN PASĀKUMI

Tālāk ir ierosinātas dažādas darbības, kas saistītas ar četrām politiskajām prioritātēm, un to plānotais grafiks. Tās var iedalīt trijās grupās pēc to dalībniekiem un Līgumā noteiktās kompetences:

- Ja vadošās ir dalībvalstis un tās balstās uz saviem resursiem, Komisija palīdzēs ar atbalsta un koordinācijas darbībām. Ierosinātie pasākumi būs vērsti uz kopīgu *mērķu noteikšanu* ar dalībvalstīm un uz to, kā sasniegt šos mērķus, izmantojot tādus pasākumus kā labākās prakses un informācijas apmaiņa, pētījumu veikšana un salīdzinošā novērtēšana.
- Ja Komisija un dalībvalstis strādā kopīgi, lai *izstrādātu, izvietotu vai uzlabotu pārrobežu pakalpojumus*, Komisija uzņemsies vadību darbībās, kurās tiek izmantoti apvienoti resursi, savukārt dalībvalstīm piekritīs galīgā atbildība par darbību īstenošanu, izmantojot savus resursus. Ierosinātie pasākumi ietver pētniecību un

¹³ Pie šādiem ES tiesību aktiem pieder Pakalpojumu direktīva (2006/123/EK), E-parakstu direktīva (1999/93/EK), Iepirkuma direktīvas (2004/17/EK un 2004/18/EK), Datu aizsardzības direktīva (95/46/EK), Direktīva par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (2003/98/EK), par telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE* direktīva 2007/2/EK), Direktīva par vides informācijas pieejamību sabiedrībai (2003/4/EK).

¹⁴ Līguma par Eiropas Savienību 11. pants un Līguma par Eiropas Savienības darbību 24. pants.

izstrādi, izmēģinājuma projektus, pakalpojumu izstrādi, dalībvalstīm sadarbojoties, un zināšanu nodošanu tirgum.

- Ja Komisija var *radīt labvēlīgus apstākļus*, ierosinātie pasākumi ietvers juridisku aktu pieņemšanu, standartu noteikšanu, kopīgu satvaru formulēšanu, vispārēju rīku īstenošanu, (atkallietojamu) tehnisko bloku izveidi un sadarbības nodrošināšanu.

2.1. Iespēju radīšana lietotājiem

Radīt iespējas nozīmē paaugstināt pilsoņu, uzņēmumu un citu organizāciju spēju būt sabiedriski aktīviem, izmantojot jaunus tehnoloģiskus rīkus. Publisko pakalpojumu efektivitāte un lietotāju apmierinātība var pieaugt tad, ja tiks labāk izpildītas lietotāju vēlmes un pakalpojumi tiks veidoti pēc viņu vajadzībām un sadarbībā ar viņiem, ja vien tas iespējams. Radīt iespējas nozīmē arī to, ka valdībām būtu jānodrošina lietotājiem viegla piekļuve publiskai informācijai, jāuzlabo pārredzamība un jāļauj pilsoņiem un uzņēmumiem efektīvi līdzdarboties politikas veidošanas procesā.

2.1.1. Pakalpojumi, kas veidoti pēc lietotāju vajadzībām, un iekļaujošie pakalpojumi

Efektīvas e-pārvaldības paplašināšana nozīmē, ka pakalpojumi tiek projektēti pēc lietotāju vajadzībām un nodrošina elastīgu un personalizētu saskarsmi un transakcijas ar valsts pārvaldes iestādēm. Piemēram, sekot pabalstu piešķiršanai, pierakstīties skolās vai imatrikulēties augstskolās, tiešsaistē pieprasīt un saņemt izziņas, iesniegt tiešsaistes nodokļu deklarācijas. Turklāt e-pārvaldes pakalpojumu lietojamība un piekļūstamība būtu jāuzlabo, nodrošinot e-pārvaldes pakalpojumus vairākos kanālos (ieskaitot internetu, TV, telefonu, mobilās ierīces, vai, ja vajadzīgs, izmantojot starpniekus).

2011-2013	<p>Komisija palīdzēs dalībvalstīm izstrādāt e-pārvaldes pakalpojumus, kas tiek veidoti pēc lietotāju vajadzībām, un nodrošināt iekļautību un piekļūstamību:</p> <ul style="list-style-type: none">– saskaņojot ar dalībvalstīm kopīgus mērķus un vērtēšanas kritērijus,– rīkojot vērtīgu ekspertu zināšanu apmaiņu valstu, reģionu vai pašvaldību līmenī, lai atbalstītu pakalpojumu paplašināšanos,– ar demonstrējumiem atbalstot efektīvus un konkrētus piekļūstamības risinājumus, kas atbilst attiecīgiem Eiropas un starptautiskajiem standartiem, ja tādi ir.
2013	<p>Dalībvalstis izstrādās personalizētus tiešsaistes pakalpojumus, tostarp tādas funkcijas kā transakciju ar valsts pārvaldes iestādēm pārraudzība.</p>

2.1.2. Pakalpojumu radīšana sadarbojoties

Sociālie tīkli un sadarbības rīki (piemēram, Web 2.0 tehnoloģijas) ļauj lietotājiem aktīvi piedalīties publisko pakalpojumu projektēšanā un radīšanā. Lai gan to joprojām ir maz, pakalpojumi arvien vairāk ir vērsti uz pilsoņu vajadzībām, tos bieži izstrādā pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas balstās uz efektīvu privātā un publiskā sektora sadarbību¹⁵.

¹⁵ Piem., fixmystreet.com.

Tomēr ir jāpēta, kuri rīki ir vispiemērotākie un kā tos vislabāk piemērot, lai efektīvi iesaistītu uzņēmumus, pilsonisko sabiedrību un atsevišķus pilsoņus.

Pirmajā posmā ir vajadzīgs izanalizēt uz IKT balstītās, sadarbojoties veidotās izstrādes metodes un to izmaksu efektivitāti un spēju sniegt kvalitatīvus un uzticamus publiskos pakalpojumus. To zinot, būtu jāizvirza mērķis pakalpojumu izstrādē iesaistīt trešas personas.

2011	Balstoties uz pētījumu, Komisija vispirms novērtēs, kā lietotājus aktīvi iesaistīt e-pārvaldes pakalpojumu projektēšanā un radīšanā, un kopā ar dalībvalstīm tālāk izstrādās tām domātos ieteikumus/vadlīnijas.
2011-2013	Komisija veicinās zināšanu un pieredzes apmaiņu ieinteresētajās aprindās un vienosies ar dalībvalstīm par kopīgiem mērķiem sadarbībā veidoto pakalpojumu ieviešanā.

2.1.3. Publiskā sektora informācijas atkallietošana

Publiskā sektora rīcībā ir informācijas zelta ādere¹⁶. Liela daļa valsts pārvaldes iestāžu savāktu datu paliek neizmantoti vai kalpo ierobežotām vajadzībām. Bezpersonisku publisko datu (ģeogrāfisku, demogrāfisku, statistisku, vides utt.) publiskošana, it sevišķi mašīnlasāmā formā, ļauj pilsoņiem un uzņēmumiem atrast jaunus to lietošanas veidus un radīt jaunus, novatoriskus produktus un pakalpojumus.

Komisija un dalībvalstis ir apņēmušās palielināt publiskā sektora informācijas (PSI) atkallietošanas vērtību, piemēram, izejas datus un dokumentus padarot pieejamus atkallietošanai visdažādākajās formās (ieskaitot mašīnlasāmās formas) un valodās un izveidojot PSI portālus¹⁷. Darbības šajā jomā tiks saistītas ar Direktīvas par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (PSI direktīvas)¹⁸ īstenošanu un pārskatīšanu, Komisijas Lēmuma par Komisijas informācijas atkalizmantošanu¹⁹ pārskatīšanu un efektīvu līdzdarbošanos PSI grupā²⁰.

2011	Dalībvalstis vienosies par vienotu PSI atkallietošanas rādītāju kopumu.
2011	Komisija veiks pētījumu, lai novērtētu, kādā mērā dalībvalstis ir izstrādājušas un ieviesušas atklāto datu katalogus un/vai PSI portālus (piem., <i>data.gov.uk</i>).
2011-2013	Komisija veicinās labas prakses apmaiņu un izpratnes vairošanas darbības un, balstoties uz PSI lēmuma pārskatīšanas rezultātiem, pieņems savu iekšēju PSI atkallietošanas stratēģiju.
2011-	Komisija saskaņā ar norādījumu Digitālajā programmā Eiropai pārskatīs PSI

¹⁶ Komisija un dalībvalstis šo vērtību ir atzinušas jau daudzus gadus un ir pieņēmušas Direktīvu par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (PSI direktīvu).

¹⁷ Piem., *data.gov.uk*.

¹⁸ Direktīva 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu, 17.11.2003., OV L 345, 31.12.2003., 90.–96. lpp.

¹⁹ Komisijas Lēmums 2006/291/EK par Komisijas informācijas atkalizmantošanu, 7.4.2006.

²⁰ PSI grupa sastāv no dalībvalstu, pašvaldību vai reģionālo iestāžu ierēdņiem un privātā sektora organizāciju pārstāvjiem, kas regulāri tiekas, lai apmainītos ar labu pieredzi PSI atkallietošanā un iniciatīvās, kas atbalsta PSI atkallietošanu, un apspriestu praktiskus jautājumus par PSI direktīvas transponēšanu.

2012	direktīvu un apsvērs iespēju noteikt plašāku Eiropas PSI stratēģiju.
------	--

2.1.4. Pārredzamības uzlabošana

Pārvaldes lēmumu pieņemšanas un personas datu izmantošanas pārredzamība palīdz stiprināt pilsoņu uzticēšanos un uzlabot politikas veidotāju atbildību. Kaut arī daudzas dalībvalstis ir nospraudušas pārredzamības mērķus, pagaidām nav vienotu Eiropas mērķu.

Apsekojumi rāda, ka starp visvairāk pieprasītajiem e-pārvaldes pakalpojumiem ir jaunas tehnoloģijas un pakalpojumi, kas ļauj lietotājiem izsekot saviem personas datiem, kurus glabā pārvaldes iestādes, dod iespējas lietotājam uzzināt, kas ir piekļuvis viņa lietai, un sniedz priekšstatu par lēmumu pieņemšanas procesu. Darbībām šajā jomā ir jābūt saskaņā ar Datu aizsardzības direktīvu (Direktīvu 95/46/EK).

2011	Komisija un dalībvalstis nospraudīs vienotus brīvprātīgus pārredzamības mērķus un apmainīsies ar pieejamo pieredzi.
2013	Dalībvalstis un Komisija nodrošinās tiešsaistes piekļuvi informācijai par valdības tiesību aktiem, politiku un finansēm.
2014	Saskaņā ar Datu aizsardzības direktīvu 95/46/EK dalībvalstis dos iespēju pilsoņiem elektroniski piekļūt viņu personas datiem, ja tie būs pieejami elektroniski, un vienkāršā un nepārprotamā veidā informēs viņus elektroniski katru reizi, kad dati tiks apstrādāti ar automatiskiem līdzekļiem.

2.1.5. Pilsoņu un uzņēmumu iesaiste politikas veidošanas procesos

Dalībvalstis ir apņēmušās izstrādāt un veicināt lietderīgākas un labākas uz IKT risinājumiem balstītas iespējas uzņēmumu un pilsoņu dalībai politikas publiskās apspriešanās, diskusijās un politikas veidošanas procesos. Jauni vadības un politikas modelēšanas rīki, kas pašlaik tiek izstrādāti Septītajā pamatprogrammā pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu pasākumiem (7. pamatprogrammā)²¹, palīdzēs valdībām veidot gudrāku, mērķtiecīgu un adaptīvu politiku, vienlaikus labāk izprotot izmaksu efektivitāti un ietekmi.

Paredzētās darbības uzlabos cilvēku spēju tikt sadzirdētiem un izteikt priekšlikumus politikas pasākumiem dalībvalstīs un Eiropas Savienībā kopumā. Šīs darbības turpinās projektus e-līdzdalības jomā, kas jau uzsākti saskaņā ar Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammu (CIP), piemēram, izmantojot e-lūgumrakstu IKT rīkus, lai atbalstītu „pilsoņu iniciatīvas”²², vai jaunus priekšlikumu konkursus, kas tiks rīkoti saskaņā ar 7. pamatprogrammu.

2011	Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, izstrādājot elektroniskos pakalpojumus, kas atbalstīs „pilsoņu iniciatīvas” (tās paredzētas Līguma par Eiropas Savienību 11. pantā).
------	--

²¹ Septītā pamatprogramma pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu pasākumiem (7. pamatprogramma)
http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/research/fp7/index_en.htm

²² Līguma par Eiropas Savienību 11. pants un Līguma par Eiropas Savienības darbību 24. pants.

2011	Komisija vērtēs esošos pētniecības projektus un aizsāks jaunus atbilstīgi 7. pamatprogrammas 2011.–2012. gada darba programmas mērķim „IKT pārvaldības un politikas modeļu veidošanai”, un nodrošinās turpmāku zināšanu un labākās prakses apmaiņu.
2011-2015	Dalībvalstīm, Komisijai un citām pārstāvniecības iestādēm, piemēram, parlamentiem, ir jāizstrādā pakalpojumi, kas iesaista ieinteresētās aprindas publiskās diskusijās un lēmumu pieņemšanas procesos, kuri balstās uz izmēģinājuma projektiem un demonstrējumiem.

2.2. Iekšējais tirgus

Lielākā daļa publisko tiešsaistes pakalpojumu nedarbojas pāri robežām, vai arī to piekļūšanas procedūra ir apgrūtināta. Cilvēki no vienas ES valsts nevar viegli pieteikties uz publiskajiem pakalpojumiem valstī, kas nav viņu reģistrācijas valsts, izmantojot, piemēram, elektronisku savas valsts identitātes karti. Tas nopietni mazina uzņēmumu un pilsoņu mobilitāti. Atbalstot vienoto tirgu, valdībām būtu jāizstrādā viengabalaini pakalpojumi, lai uzņēmēji varētu nodibināt uzņēmumu un veikt uzņēmējdarbību jebkurā Eiropas vietā un privātpersonas varētu mācīties, strādāt, uzturēties, saņemt veselības aprūpi un pensionēties jebkurā Eiropas Savienības vietā.

2.2.1. Viengabalaini pakalpojumi uzņēmumiem

Uzņēmumiem jābūt iespējai pārdot un sniegt pakalpojumus un produktus visā ES, izmantojot vienkāršu elektronisko publisko iepirkumu un efektīvu tādu pakalpojumu īstenojumu, kas uzņēmumiem piedāvā vienotu kontaktpunktu saskarsmei ar valdību. Divos pēdējos gados abās jomās ir aizsāktas divas lielākas iniciatīvas:

- *SPOCS* — „Vienkāršas tiešsaistes procedūras pārrobežu pakalpojumiem”²³ — mērķis ir nojaukt administratīvos šķēršļus, ar ko saskaras Eiropas uzņēmumi, kuri vēlas piedāvāt pakalpojumus ārzemēs; to veiks, atbalstot nākamās paaudzes vienoto kontaktpunktu un saistīto e-procedūru īstenošanu;
- *PEPPOL* — „Tiešsaistes Eiropas publiskais e-iepirkums”²⁴ — mērķis ir izmēģināt ES mēroga sadarbspējīgu publiskā e-iepirkuma risinājumu, kas ļauj uzņēmējiem tiešsaistē izpildīt visu publiskā iepirkuma ciklu no pasūtījuma līdz rēķinam un piekļuvei katalogiem. Tas mazinās administratīvo slogu; šā pasākuma izpildes paredzamais ieguvums ir labāka pārredzamība un potenciāli augsts izmaksu ietaupījums.

Balstoties uz minēto iniciatīvu rezultātiem, būtu veicamas šādas paredzamās darbības: izveidot sadarbspējīgu pārrobežu e-iepirkuma infrastruktūru, kas balstās uz plaša mēroga *PEPPOL* izmēģinājuma projektu, un izveidot „otrās paaudzes” vienotos kontaktpunktus, vienlaikus Pakalpojumu direktīvas darbības jomu attiecinot arī uz citām uzņēmējdarbības jomām. Tas nozīmēs, ka no 2015. gada uzņēmumi Eiropā varēs pārdot preces un sniegt pakalpojumus valsts iestādēm citās valstīs tikpat viegli kā pašlaik savas valsts iestādēm.

²³ *SPOCS* (vienkāršas tiešsaistes procedūras pārrobežu pakalpojumiem) (<http://www.eu-spocs.eu>).

²⁴ *PEPPOL* (tiešsaistes Eiropas publiskais e-iepirkums) (<http://www.peppol.eu>).

Uzņēmējdarbības izvēšanu citās valstīs un reģistrēšanos var veikt no attāluma, proti, neizejot no biroja.

2011	Dalībvalstis un Komisija novērtēs <i>PEPPOL</i> un <i>SPOCS</i> rezultātus un nodrošinās noturīgus turpmākos pasākumus.
2011	Komisija izdos Balto grāmatu par to, kā savstarpēji savienot e-ierpikuma jaudas visā vienotajā tirgū ²⁵ .
2012-2014	Balstoties uz <i>PEPPOL</i> un <i>SPOCS</i> rezultātiem, dalībvalstīm būtu jāizpata pārrobežu pakalpojumi.
2013	Dalībvalstis nodrošinās to, ka „otrās paaudzes” vienotie kontaktpunkti darbosies kā pilnvērtīgi e-pārvaldes centri, pārsniedzot Pakalpojumu direktīvas ²⁶ prasības un darbības jomu.

2.2.2. Personu mobilitāte

Eiropas pilsoņiem jāvar brīvi pārvietoties un uzturēties visā Eiropā²⁷. Šajā jomā dalībvalstis un Komisija darbosies kopīgi, izstrādājot pakalpojumus, kas palielinās to cilvēku mobilitāti, kuri vēlas pārvietoties Eiropas valstīs, lai, piemēram, mācītos, strādātu, saņemtu veselības aprūpi, dzīvotu un/vai pensionētos.

Paredzētajām darbībām būtu jānodrošina tādu sadarbispējīgu pakalpojumu izveide, kas ļautu pilsoņiem sazināties, izpildīt transakcijas un sūtīt un saņemt elektroniskus dokumentus un informāciju komunikācijā ar valsts pārvaldes iestādēm visā ES. Tie ļaus īstenot elektroniskās informācijas aizsargātu pārrobežu apmaiņu un drošu glabāšanu (dokumentu un informācijas e-piegāde). Cilvēkiem ir jāvar no jebkuras vietas Eiropā piekļūt tādiem personas dokumentiem kā dzimšanas apliecības, jābūt tiesīgiem uz pensiju un jāvar to saņemt, pensionējoties citā valstī, nevis tajā, kur strādājuši, un jāvar elektroniski imatrikulēties jebkurā Eiropas augstskolā.

2012-2014	Komisija atbalstīs labākās prakses apmaiņu un koordinēs dalībvalstu centienus kopīgi izstrādāt un ieviest sadarbispējīgus e-piegādes pakalpojumus.
2015	Dalībvalstis sniegs sadarbispējīgus pārrobežu e-piegādes pakalpojumus pilsoņiem, lai viņi spētu mācīties, strādāt, uzturēties, saņemt veselības aprūpi un pensionēties jebkurā Eiropas Savienības vietā.

2.2.3. Pārrobežu pakalpojumu īstenošana ES mērogā

Komisija un dalībvalstis kopīgi dalīsies sekmīgajā pieredzē, kas gūta vērienīgajos izmēģinājuma projektos²⁸, lai noteiktu un saskaņotu galvenos pārrobežu pakalpojumus, kuri ir

²⁵ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

²⁶ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

²⁷ Direktīvas par Savienības pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties tās teritorijā un personu brīvu pārvietošanos īstenošana.

²⁸ *STORK* (*Secure identity acrOss boRders linKed* — drošas identitātes sasaiste pāri robežām) (<https://www.eid-stork.eu/>). *epSOS* (*Smart Open Services for European Patients* — atklātie viedpakalpojumi Eiropas pacientiem) (<http://www.epsos.eu>).

gatavi noturīgai īstenošanai visā ES. Dalībvalstis un Komisija novērtēs savu gatavību, analizējot organizatoriskos, tiesiskos, tehniskos un semantiskos šķēršļus, kas var traucēt tos īstenot.

Pārrobežu pakalpojumu pieejamība Eiropas Savienībā visupirms tiks uzlabota, atbalstot jaunus, vērienīgus izmēģinājuma projektus, kas balstīti uz precīzi noteiktām vajadzībām (tādās jomās kā e-justīcija vai e-vide) un iespējām atkallietot esošās infrastruktūras. Paredzētajām darbībām būtu jārada dalībvalstīm priekšnoteikumi pilnīgai pārrobežu pakalpojumu ieviešanai visā ES un jāaizsāk jaunu pakalpojumu izstrāde.

2011	Komisija kopā ar dalībvalstīm pētīs pieprasījumu pēc pārrobežu pakalpojumiem un vērtēs organizatoriskos, tiesiskos, tehniskos un semantiskos šķēršļus.
2011	Dalībvalstis vienosies par vairākiem galvenajiem pārrobežu publiskajiem pakalpojumiem, kas ieviešami 2012.–2015. gadā, un identificēs piemērotus dzīves notikumus/posmus ²⁹ .
2012-2015	Komisija atbalstīs un koordinēs dalībvalstu centienus īstenot vērienīgus izmēģinājuma projektus un sākt jaunus, vienlaikus mudinot tās savstarpēji koordinēt un atkallietot to rezultātus un risinājumus.
2012-2015	Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm un ieinteresētajām aprindām, lai īstenotu pārrobežu e-vides pakalpojumus ³⁰ .

2.3. Valdību un pārvaldes iestāžu darba efektivitāte un rezultativitāte

Šās prioritātes pasākumos uzmanība tiks veltīta IKT izmantošanai un tam, lai organizatoriskās pārmaiņas nodrošinātu labākus, mazāk traucējošus, noturīgākus un ātrākus publiskos pakalpojumus, samazinot administratīvo slogu, uzlabojot organizatoriskos procesus un veicinot noturīgu ekonomiku ar zemu CO₂ emisiju līmeni.

2.3.1. Organizatorisko procesu uzlabošana

E-pārvalde ir pārmaiņu instruments, kas uzlabo organizatoriskos procesus pārvaldē un ierobežo izmaksas. Piemēram, elektroniskajos publiskā iepirkuma procesos var samazināt rēķina sastādīšanas izmaksas, reizē palielinot efektivitāti, piemēram, ātrāk veicot apstrādi. Civildienesta ierēdņi uzlabos savas e-prasmes un mācīsies no pieredzes citās Eiropas valstīs, kā uzlabot organizatoriskos procesus. Portālam *ePractice.eu* tajā būs centrālā loma.

Turklāt Komisija rādīs piemēru un savā organizācijā izmantos pašas modernākās un piemērotākās e-pārvaldes tehnoloģijas un politiku. E-Komisijas 2011.–2015. gada rīcības plāns atbalstīs racionalizētus administratīvos procesus, sekmēs informācijas apmaiņu un vienkāršos darbību Komisijas iekšienē.

2011	Komisija veicinās pieredzes apmaiņu, mudinās atkallietot veiksmīgus risinājumus un lietojumus un pētīs jaunas pieejas, lai palīdzētu dalībvalstīm uzlabot
------	---

²⁹ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

³⁰ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

	organizatoriskos procesus.
2011-2012	Komisija pārveidos portālu <i>ePractice.eu</i> efektīvā pieredzes apmaiņas un informācijas rīkā dalībvalstu e-pārvaldes īstenotājiem.
2011-2015	Komisija realizēs vērienīgu e-Komisijas rīcības plānu 2011.–2015. gadam, kurā ietilps pilnīgs elektroniskais iepirkums, publiskā sektora informācijas stratēģija un pārredzamības politika ³¹ .
2013	Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm izveidos dažādu dalībvalstu valsts iestāžu darbinieku apmaiņas programmu.

2.3.2. Administratīvā sloga samazināšana

Daudziem cilvēkiem un uzņēmumiem vislabākā liekas tāda pārvalde, kas nav manāma. Taču praksē daudzas procedūras un prasība saskari ar pārvaldes iestādēm padara apgrūtināšu laika un resursu ziņā. Tādēļ svarīgam mērķim ir jābūt administratīvo procesu vienkāršošanai vai likvidēšanai, kas noteikta Rīcības programmā administratīvā sloga samazināšanai Eiropas Savienībā³².

Paredzētajām darbībām būtu jāpalīdz dalībvalstīm likvidēt nevajadzīgos administratīvos šķēršļus. To var panākt, piemēram, valsts iestādēm gudri izmantojot pieejamo informāciju par pilsoņiem un piemērojot vienreizējas datu reģistrācijas principu, kurā no pilsoņiem vajadzīgā informācija tiek savākta tikai vienreiz, ar nosacījumu, ka tiek izpildītas datu un privātuma aizsardzības prasības.

2011-2013	Komisija kopā ar dalībvalstīm rīkos pieredzes apmaiņu jautājumos par vienreizējās reģistrācijas principu un par elektroniskajām procedūrām un ziņojumapmaiņu, kas ir kļuvušas par dominējošo e-pārvaldes pakalpojumu sniegšanas kanālu, veiks izmaksu un ieguvumu analīzi un izveidos turpmākās īstenošanas ceļvedi.
-----------	--

2.3.3. Zaļā pārvalde

Komisijas ieteikums par informācijas un sakaru tehnoloģiju intensīvāku izmantošanu, lai sekmētu pāreju uz energoefektīvu ekonomiku, kas rada zemas oglekļa emisijas³³, aptver arī publiskās organizācijas. Tajā trūkst konkrētu mērķu, kas saistīti ar e-pārvaldi, un tie ir jānosaka un jānovērtē.

Tālāk aprakstīto paredzēto darbību mērķis būs mazināt dalībvalstu pārvaldes iestāžu CO₂ pēdas, piemēram, īstenojot elektronisko arhivēšanu, ceļošanas vietā izmantojot videokonferences utt.

2012	Komisija veiks pētījumu par e-pārvaldes iespējām mazināt valdību CO ₂ pēdas, iekļaujot tajā labāko praksi.
2013	Dalībvalstīm būtu jāizstrādā un jānosaka radītāji un izvērtēšanas procedūras, ar

³¹ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

³² COM(2007) 23.

³³ COM(2009) 111.

	kuriem mērīt savu pārvaldes iestāžu CO ₂ pēdu samazinājumu e-pārvaldes pakalpojumu rezultātā.
--	--

2.4. E-pārvaldes izveides priekšnoteikumi

Ir vajadzīgi vairāki tehniski un tiesiski priekšnoteikumi, kas ļautu īstenot darbības, kuras uzlabos e-pārvaldes pakalpojumus Eiropā. To vidū ir sadarbības veicināšana pāri robežām, kas cita starpā ļautu dalīties informācijā, „vienas pieturas aģentūras” pieejas ieviešana, (valstu) elektroniskās identitātes risinājumu un maksājumu shēmu izmantošana Eiropas mērogā. Sadarbību palīdz nodrošināt atklātās specifiskācijas un tādu galveno veicinošo faktoru kā elektroniskās identitātes pārvaldība un inovāciju stimulēšana izstrāde.

2.4.1. Atklātās specifiskācijas un sadarbība

Sadarbība ir sistēmu un mašīnu spēja apmainīties ar informāciju, to apstrādāt un pareizi interpretēt. Tas nav tikai tehnisks jautājums, jo tas ietver arī darbu ar datiem tiesiskos, organizatoriskos un semantiskos aspektus. Sadarbība ir būtisks priekšnoteikums atklātai, elastīgai e-pārvaldes pakalpojumu piegādei, un tā ļaus sadarboties Eiropas valstu pārvaldes iestādēm. Konkrēti, standarti un atklātās platformas paver iespējas rentablākai resursu izmantošanai un pakalpojumu sniegšanai.

Paredzēto darbību rezultātā tiks izstrādāta vienota stratēģija dalībvalstu sadarbības sasniegšanai Eiropas līmenī.

2011-2015	Komisija (ar programmu <i>ISA</i>) īsteno pasākumus Eiropas sadarbības satvara (<i>EIF</i>) un Eiropas sadarbības stratēģijas (<i>EIS</i>) iedzīvināšanai (<i>EIF</i> un <i>EIS</i> paredzēts pieņemt 2010. gadā).
2012	Komisija rīkos ekspertu apmaiņas un veicinās risinājumu atkallietošanu un koplietošanu, lai īstenotu sadarbīgus e-pārvaldes pakalpojumus. Te ietilpst arī saskarņu izveide piekļūšanai dalībvalstu autentiskajiem avotiem un to izmantošanai.
2013	Dalībvalstu sadarbības satvariem būtu jābūt salāgotiem ar <i>EIF</i> ³⁴ .

2.4.2. Galvenie veicinošie faktori

Daudzos tiešsaistes pakalpojumos ir būtiski identificēt un autentificēt individu vai juridisko personu, kam pakalpojums tiks sniegts. Elektroniskās identifikācijas (eID) tehnoloģijas un autentifikācijas pakalpojumi ir būtiski elektronisko transakciju drošībai (gan publiskajā, gan privātajā sektorā). Šobrīd parastākais autentifikācijas veids ir paroles, taču arvien vairāk ir vajadzīgi drošāki risinājumi, kas aizsargā privātumu. Eiropai ir vajadzīga labāka administratīvā sadarbība, lai izstrādātu un ieviestu pārrobežu publiskos tiešsaistes pakalpojumus, ieskaitot praktiskus e-identifikācijas un e-autentifikācijas risinājumus. Ir jau sāktas tādas iniciatīvas kā lielapjoma izmēģinājuma projekts *STORK*, kura mērķis ir izveidot Eiropas eID sadarbības platformu, kas ļaus pilsoņiem piekļūt e-pārvaldes pakalpojumiem gan savā zemē, gan ārpus tās, izmantojot savas valsts eID.

³⁴ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

Paredzētās darbības palīdzēs būvēt visas Eiropas satvaru savstarpēji atzītai eID³⁵, kas ļaus pilsoņiem un uzņēmumiem elektroniski identificēties visā Eiropā. Šādai pieejai būtu jāizmanto minēto iniciatīvu, sevišķi *STORK*, rezultāti, balstoties uz autentificētu identitāti un ievērojot noteikumus par datu un privātuma aizsardzību. Šis darbs papildinās un ņems vērā esošo Eiropas E-parakstu un e-identifikācijas rīcības plānu³⁶ un 2011. gadā plānoto Direktīvas par e-parakstu pārskatīšanu.

2011	Komisija ierosinās pārskatīt direktīvu par e-parakstu nolūkā nodrošināt tiesisku regulējumu drošu e-autentifikācijas sistēmu pārrobežu atzīšanai un sadarbībai ³⁷ .
2012	Komisija ierosinās pieņemt Padomes un Parlamenta lēmumu, kas nodrošinās e-identifikācijas un e-autentifikācijas savstarpēju atzīšanu visā ES, balstoties uz tiešsaistes „autentifikācijas pakalpojumiem”, kas piedāvājami visās dalībvalstīs (kas var izmantot vispiemērotākos oficiālos identifikācijas dokumentus, ko izdod publiskais un privātais sektors) ³⁸ .
2012-2014	Dalībvalstīm būtu jāpiemēro un jāizplata eID risinājumi, pamatojoties uz <i>STORK</i> un citu ar eID saistītu projektu rezultātiem.

2.4.3. Novatoriska e-pārvalde

E-pārvaldības pakalpojumu jaunajai paaudzei būs jābalstās uz tādām novatoriskām tehniskajām pieejām kā publisko pakalpojumu mākoņi un uz pakalpojumu orientēta arhitektūra (*SOA*) un jāizmanto tie savā labā, būvējot atklātus, elastīgus un sadarbībā veidotus e-pārvaldes pakalpojumus, tajā pašā laikā pazeminot IKT izmaksas. Lai veicinātu ērtu piekļuvi koplietojamajiem resursiem un pakalpojumiem un to izmantošanu e-pārvaldes pakalpojumu sniegšanā, tiks aizsākti izmēģinājuma projekti. Turklāt pārvaldes iestādēm būs jāveic darbības, lai modernizētu ar IPv6 saistīto e-pārvaldes infrastruktūru (portālus, tīmekļa vietnes, lietojumprogrammas u. c.) un sabiedriskas nozīmes pakalpojumus, ņemot vērā IPv4 adrešu izbeigšanos. Šī pāreja uz IPv6 dos labumu dalībvalstu pārvaldes iestādēm, sekmējot novatoriskas, efektīvas un piekļūstamas lietojumprogrammas un pakalpojumus³⁹.

Paredzēto darbību mērķis ir apzināt un izplatīt izmēģinātus un drošus risinājumus publisko pakalpojumu mākoņiem, *SOA* un IPv4 pārvēršanas par IPv6 pārejas stratēģijai.

2011	Komisija sāks pētījumu un sniegs ieteikumus, kā rīkoties, lai piemērotu jaunradītās tehnoloģijas un paradigmas (kā <i>SOA</i> un publisko pakalpojumu mākoņus) publiskajā sektorā.
2011	Komisija aizsāks programmas <i>CIP</i> darbības, atbalstot pārvaldes iestādes, kas izmēģina pāreju uz IPv6, tādējādi rādot paraugu un radot impulsu plaša mēroga pārejai uz IPv6.
2012	Komisija aizsāks izmēģinājuma projektus, lai pierādītu, kā valsts pārvaldes iestādes

³⁵ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

³⁶ COM(2008) 798.

³⁷ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

³⁸ Šī darbība ir noteikta Digitālajā programmā Eiropai.

³⁹ Saskaņā ar COM(2008) 313 Komisija 2011. gadā sagatavos dienesta dokumentu, kurā noteiks vajadzīgās turpmākās darbības.

	var elastīgāk un efektīvāk sniegt e-pārvaldes pakalpojumus, izmantojot novatorisku arhitektūru un tehnoloģijas.
--	---

3. VADIŠANA

Dalībvalstis ir apņēmušās ievērot Malmes Deklarācijas politiskās prioritātes. Tās arī aicināja Eiropas Komisiju organizēt kopīgu šā rīcības plāna vadīšanu, ļaujot dalībvalstīm aktīvi piedalīties tā īstenošanā.

Tālab Eiropas Komisija izveidos augsta līmeņa ekspertu grupu no dalībvalstu pārstāvjiem, kas atbild par valsts e-pārvaldes stratēģiju, un prezidēs tajā. Šī augsta līmeņa ekspertu grupa informēs Digitalizācijas programmas augsta līmeņa grupu un koordinēs darbu ar Programmas ISA komiteju. Tiks mudināts veikt arī citādu sadarbību.

Ir jāizveido vispārējs satvars, kurā apspriest politiku, uzraudzīt un izvērtēt rīcības plānu un dalīties pieredzē. Rīcības plāna īstenošanas termiņa vidusposma izvērtēšana tiks veikta 2013. gadā. Tajā tiks noskaidrots, kādā mērā ir sasniegti rīcības plāna mērķi, kādi panākumi gūti un kādas ir grūtības. Pēc termiņa vidusposma izvērtēšanas rezultātiem kopā ar paredzēto augsta līmeņa ekspertu grupu tiks izskatītas nepieciešamās rīcības plāna mērķu un darbību korekcijas.

Vispārējie sasniegumi sakarā ar rīcības plānu un e-pārvaldību kopumā tiks mērīti katru gadu, izmantojot piemērotu instrumentu (salīdzinošā novērtēšana, salīdzinošā mācīšanās, pašnovērtēšana u. c.) un paņēmieni (tīmekļa pētījumi, publisko datu analīze, lietotāju testēšana, aptaujas u. c.) salikumu. Dalībvalstis kopīgi ar Eiropas Komisiju un citām dalībvalstīm īsteno attiecīgās salīdzinošās novērtēšanas iniciatīvas, lai ar ieinteresēto personu dalību būtu iespējams izstrādāt vienotus mērīšanas pasākumus.

2011	Komisija no dalībvalstu pārstāvjiem izveidos augsta līmeņa ekspertu grupu un ierosinās piemērotu darba uzdevumu.
2012	Dalībvalstis informēs Komisiju un augsta līmeņa ekspertu grupu par to, kā Malmes Ministru deklarācijas politiskās prioritātes ir vai tiks atspoguļotas to e-pārvaldes stratēģijā.
2013	Visas dalībvalstis būs Malmes Deklarācijas politiskās prioritātes iestrādājušas savā valsts stratēģijā.
2013	E-pārvaldes rīcības plāns būs izvērtēts, un konstatētais būs izmantots rīcības plāna atjauninājumā.
2015	Visas dalībvalstis informēs Komisiju un augsta līmeņa ekspertu grupu par to, kā ir sasniegtas Malmes Deklarācijas politiskās prioritātes.